

Sarajevo

Imam 39 godina. Prije rata živio sam u Sarajevu. U Sarajevu sam se rodio i tu sam završio osnovnu i srednju školu. Živio sam sa ocem, majkom i sestrom. Sestra mi se udala i živi u Njemačkoj. Majka mi je umrla 96. godine od raka i otac mi je u Sarajevu sad u tom stanu.

Moj otac je radio, majka mi je radila, sestra mi je radila, ja sam radio, dakle četiri plate, znači živili smo fino, solidno smo živili. Nismo imali nešto previše, ali smo mogli, živili smo jednim urbanim životom.

Imao sam dobar posao. Ja sam bio zadovoljan sa tim poslom, jer ja nisam tražio samo interes, onaj finansijski. Mnogo sam išo, putovo sam i to mi se svidilo. Dakle više mi se svidio sam poso nego neka dobit. Ali, imalo se, imo sam i finu lovu, i hodo sam po onoj Jugoslaviji, obišo sam malo Evrope i tako.

U Sarajevu je bilo i Muslimana i Srba i Hrvata i Jevreja. Muslimana je bilo negdje oko 35 procenata, recimo Srba je bilo oko dvadesetak procenata, Hrvata isto tako oko dvadesetak i ostatak su bili ostali. Ono što sam ja vidio, što sam ja osjetio kroz svoje iskustvo, nije se osjećala razlika ta, ko je koje nacije, ko je koje vjere i tako dalje. Ja lično imo sam i prijatelja i djevojaka i svega, i Srba, i Hrvata, i Muslimana i svih ostalih nacija i družio sam se fino i nisam gledao ko je ko. Čak ovde u Sarajevu je bilo mnogo mješani brakova, preko 30 procenata. Tako da više nisi mogo ni znati ko je ko, ko je šta po nacionalnosti.

Vjerujte mi, ja do samog početka rata nisam vjerovao u rat. Sve dok nije počeo nisam vjerovao, jer sam sam takav a i uvijek sam se sa takvim društvom koje je bilo potpuno razumno društvo, normalno društvo, i ja, kao i svo to moje društvo sa kojim sam se družio smatram da se svi problemi mogu riješiti fino razgovorom, dijalogom, bilo kako, samo ne ratom.

I mi smo svi bili ubjeđeni da nisu ljudi valjda toliko ljudi pa da uđu u svo ovo zlo u koje su ušli. Mi nismo vjerovali da smo mi bili okruženi stvarno sa tim takvim svijetom koji je u stanju ubiti čovjeka samo zbog imena.

Znate kako je u Sarajevu, znate da su bile prvo u martu 92. godine one barikade što su ih postavili Srbi. I ja sam bio u onoj masi, nekoliko stotina hiljada Sarajlija koja je krenula prema barikadama da to sruši, jer što će mi u gradu barikade, što će mi neki ljudi koji su navukli na glave nekakve kape, čarape ženske i tako. To mi ne treba u mom gradu, u gradu u kome su bile olimpijske igre.

Što će mi barikade, što će mi metci, oružje, što će mi to.

I ja sam bio u toj masi ljudi koja je išla, to je bio moj revolt, to je revolt bio svakog građanina. Samo, sasvim druga je stvar što se i to kasnije izmapunilo. Ali, ja sam učestvovao tu srcem, a ne sa nekom idejom, jer ako se treba i odvojiti,

ocjepiti, bilo šta, zašto nismo mogli ko što je bivša Čehoslovačka, Češka i Slovačka fino, razumno, dogovorom.

Sve se moglo, kako god da uradiš to se može razgovorom a ne oružjem. Ja sam te ideje bio.

Situacija se razvijala tako što su ti pobunjeni Srbi koji su opkolili grad, isključili nam odma struju, isključili nam vodu, jer su oni to imali sve u svojim rukama. Nismo imali struje, nismo imali vode, nismo imali plina. Nismo imali više ni rane, samo ono u kućnim zalihama.

Onda su po Sarajevu počele javljati neke skupine naoružanih grupa koje nisu bile pod nečijom kontrolom. To su bili pretežno sarajevski lopovi, kriminalci koji su taman to jedva i čekali, takvu situaciju. Onda su oni opljačkali sve radnje, prodavnice, magacine, razumiješ, tako da je već ubrzo, recimo u julu 92. godine bila ogromna glad.

Već smo se mi tada počeli organizovat. Ja sam stanovo u zgradi jednoj.

Mi smo stanari sakupljali svi zajedno hranu kolko je ko imo, pa smo onda između sebe djelili dok još nisu proradili humanitarni ti koridori, nekako smo se tako snalazili. Moram da naglasim i ovo, da je tu bilo i Srba, i Hrvata i Muslimana, ali smo svi, svi to uzeli, i zajedno dijelili to.

Nisam imo posla tada, zato što ta firma nije ni radila. Bio sam jedno vrijeme na čekanju, i onda su me skinuli i sa samog čekanja. Ta firma je uništena i gotovo. A kakva je svakodnevica bila. Svaki dan granate, snajperi. Moraš ići po vodu, u bidonima ide se na izvore, natočiš vode, dođeš kući onako umoran, gladan, žedan i svakakav, onda odeš po humanitarnu pa onda moraš nešto uraditi, obaviti i tako dalje. U deset sati je bio policijski sat, nije se smjelo hodati, kretati do ujutru u šest sati i onda pošto nema struje, nema ništa. Legneš u krevet u deset sati i opet sutra isti dan i tako.

Od međunarodnih humanitarnih organizacija je dolazila pomoć, ali to je bilo jako slabo. Baš se sjećam, ja mislim 650 grama po jednoj osobi neke rane se dobivalo. Iz početka je bilo svakih sedam dana. Međutim, kasnije 93. godine, vi znate da su Srbi one humanitarne konvoje zaustavljali, i otimali, i tako dalje, tako da smo mi već 93. god, 94. god. počeli dobivat svakih mjesec dana.

Možete zamislit kad za mjesec dana dobiješ 3 kilę graha, dvi, tri konzerve i tako. Ulje se davalo bukvalno na one grame, mililitre. Šećer se davao na grame, ništa nije bilo na kile. Eto da vam kažem i to, litar ulja je bio 30 maraka, 40 maraka, šećera kilu isto je bilo 40 maraka, kutija cigara je bila 6 maraka, onda jaje jedno je bilo dvije marke.

Teška situacija, da vam ne pričam, mislim ne mogu, to se ne može ni ispričat tako. Recimo ja sam stanovo u zgradi, kod mene je sve bilo na struju i odjedanput nema te struje. Mi smo u početku napravili jednu peć, od onih, znate u holovima što imaju one velke pepeljare. E od te pepeljare jedan majstor, limar nam napravio mala vratašca i jedan ovako mali solunar, i to nam je bila peć i tu smo ložili.

Međutim, kasnije smo nabavili peći, nekako smo ih kupili.

Ja se nisam borio kao vojnik. Nisam zato što ne volim oružje. Al dobro, da su me oni mobilisali, moro bi. Srećom imo sam neke veze, u stvari u mene otac imo neke veze da me ubaci u zaštitu civilnu i tako da sam ja bio tamo i bio sam oslobođen armije. Mi smo radili sve one komunalne poslove, i šta ja znam, pošto je bilo ratno stanje, bilo je srušenih fasada, mi smo te cigle sklanjali, postavljali razne zakone, vreće gdje su snajperisti pucali. Obavljali smo sve te neke poslove da bi se organizovo nekako život za civilno stanovništvo.

Najteže mi je to, znate, vidio sam mnogo smrti, mnogo ubijanja, mnogo ranjenih, mnogo svega. Nisam to mogo da svatim, nikako mi to nije išlo u glavu i to me strašno opterećavalo. Recimo ide preko ulice neko dijete od tri, četiri godine i snajperista, on ga vidi, on vidi da je to dijete i on ga ubija.

Zašto? I uvijek se pitam, zašto? I to mi nije išlo u glavu, je li taj snajperista zato sretan, jeli zadovoljan što je to uradio. Živi li sad sretno taj čovjek? Pita li on sebe išta? Da li ima savjesti taj čovjek? Ko mu je dao to oružje? Ko mu je komadant? Ko mu kaže hajd to radi? Da li za to dobije nagradu, medalju, u tome je stvar? To je mene više psihičke ubijalo. Jer, kad si u takvom okruženju gdje niko nema hrane pa ni ti nemaš, pa nema veze snaćemo se nekako.

Imam jednu cigaru, uzmem jednu cigaru pa ću je sa ovim svojim prijateljom prepолоvit i O.K. je sve. Kad nemam ni ja, nemaš ni ti i u redu je.

Već onaj, više me ubijalo to, ta psiha, psihički te to ubijalo. Recimo njihova, oni su imali svoju neku taktiku. Uvijek bi recimo, na primjer ujutru započne granatiranje grada, započne i onda prekinu. Obično kad su granatiranja tog područja grada, niko ne izlazi. Svak je u stanovima, podrumima, u skloništima i tako dalje I onda kad prestane ono granatiranje ljudi izlaze da nešto urade, da nešto obave, tamo, vamo. I onda obično nakon sat vremena samo čuješ jedna jedina granata il udari u neku školu, il obično udari negdje gdje ima svjeta i tu onda bude masakr, e to je to.

Nije me bilo strah meni hoću li poginuti, hoću bit sakat, hoću bit invalid, e to mi je najgore. Ja sam vidio masu ljudi, osakaćeni ljudi, masu, a to su užasna stanja, to su ljudi koji nemaju više ni sadašnjost, ni budućnost, nit imaju ništa. Toga te strah, a ne smrti, smrt, umrjećemo il onako il ovako. Smrt je trenutno, ništa i nema.

Kuću sam napustio 96. godine kad mi je umrla majka. Nisam mogo prije zato što mi je majka imala rak, a otac mi je isto stariji čovjek, koji isto nikad nije zdrav. Tako da sam ja jedini tu bio i zdrav i sposoban. Šta bi ja da sam ih ostavio? To su dvoje stariji ljudi koji nisu želili iz Sarajeva, jer je taj stan jedino što su u Sarajevu imali, to im je sve bilo. To je jedan fin stan, lijepo sređen, lijepo uređen, u to su dali sve, čitav život i živili su tu. Oni su čak meni rekli hajde ti, mi ćemo se snaći, nisam ja htjeo.

Tako da ja nisam napustio kuću zbog straha i zbog problema. Nisam imo problema. Da nije bilo rata ne bi je ni napustio jer mi je bilo fino. Bio sam zadovoljan. Napustio sam Sarajevo što jednostavno u tom gradu odjedanput to više nije bio onaj grad multi, multinacionalan, već je to sad posto većinski, jednonacionalni.

I ne bi mi ni to smetalo da ti ljudi sad, koji su došli u taj grad, koji vladaju u tom gradu, nisu počeli da gledaju ljude kroz to koje si nacije, vjere, koje ti je ime, i sve to.

Sad je sve drugačije, drugačiji način razmišljanja, drugi su to ljudi, drugi mentaliteti. To je sad drugi grad, više to nije to Sarajevo.

Ovo sad Sarajevo to je sad jedno veliko selo, i to ne selo, kad se kaže selo ne želim da vrjeđam ljude koji su iz sela, već je u Sarajevo uselio mentalitet sela, mentalitet mahale.

Ja sam prije imo djevojaka i Muslimanki i Srkinja jako mnogo. Recimo u Sarajevu sad je jako teško doći do neke djevojke ako vidi da si drugog imena. Gotovo, odma je tu zid između.

Znate šta je najgore kada mislim o povratku u Sarajevo. Meni je već 39. godina. Da mi je 20 godina ja bi mogo reć neka prođe pet, šest godina pa dok se ovo malo stabilizuje, pa dok se vrate te izbjeglice, mogu. Ali u 39. godini svaki naredni dan meni je i suviše skup, jako skup. Ja sad moram stvarno sebi nešto osigurati, moram nešto imati, moram se oženiti, moram imati nekad dom, neku sigurnost i zato ćemo onaj stan što ga imamo u Sarajevu, ja i otac, sad ćemo da ga otkupimo kad započne privatizacija i onda ćemo ovamo šta kupiti ili uraditi ili da obrnemo taj novac u nešto ćemo ući. A ja bi jako volio se vratiti u Sarajevo, ali da se vrate i one Sarajlije sve koje sam ja volio.

Pošto su mi otac i majka odavde iz Hercegovine, i ovde imam familiju, sad ovdje živim u vikendici koja je stara ostavština od babe i dede. Jedan rođak ovde ima svoju firmu pa me je primio i zaposlio.

Ovdje nisam zadovoljan, zato jer ja sve što hoću da usporedim, ja usporedim sa onim životom u Sarajevu. Recimo sad ovi ljudi imaju, vidite i sami. To svak ima auto, to svak ima mobitel, to je visoki standard. Ali, ovi ljudi, iako su mnogo, mnogo tanje ispatili i prepatili nego recimo ja koji sam u se u Sarajevu ispatio, oni su mnogo veći ekstremisti u tim nekim idejama i imaju neke svoje fiks ideje. Sa ovim ljudima se ne može razgovarati i za njih je sada kad čuju rječ recimo Srbin, Musliman, to je za njih nešto što ne žele viditi i ne žele čuti.

A ja na taj način nit sam ikada živio nit sam tako funkcionisao, niti tako mogu funkcionisati. Ja sam uvijek reko, postoji sud u Hagu. Onaj ko je počinio zločin neka bude kažnjen, ali nemojte osuđivati čitav narod, jedan narod samo. Katolik sam, ali ne mogu kad čujem srpsko ime kazati mrzim Srbe. Ne mogu mrziti Vas zato što ste vi Nijemac zbog Adolfa Hitlera i 45. god zbog onog što je on radio. Ne mogu reći ne volim sve Njemce.

Pa najteže ovdje to je sama ekonomska situacija. Dobro, rođak mi je ovo, za platu radim, a ovdje je sve jako skupo, treba para. Ja sastavljam kraj sa krajem ali to nije ono, nikakav život, trebam se ženit, trebam se sredit i ovdje sam, al uvijek se pitam jel mi otac tamo dobro, jel mi živ, jer je on čovjek u godinama, preko 70 godina, tako da odem u Sarajevo svakih mjesec i po.

Prije smo znate živili u jednom sistemu, koji je bio, ovaj, što se tiče ekonomske te strane, ovaj, nisu postojale neke velike socijalne razlike. Socijalizam je to bio, komunizam, pravi komunizam. Znate između recimo doktora nauka i radnika nije bila velka razlika. Osnovna ideja je bila da svi živimo skromno, skromnost je bila osnovna. Svi su živili manje više tako, jer je to kao osnovna ideja tog sistema, tog društva, tog uređenja. Ko ono, šta će ti velke kuće, bazeni, vile, ovo, ono. Svako je imao svoj krov nad glavom, sigurno zanimanje i zdravstveno osiguranje i socijalno osiguranje. I to je bilo to.

I onda je čitav istočni blok počeo da propada, propado je onaj Varšavski pakt, propadalo je sve i svatili su ovi ljudi koji su na tim mjestima, u tom sistemu bili da propada to. E sad ovi ljudi koji su vladali, koji su imali neke položaje, oni su želili da očuvaju to, ali su svatili da ne mogu očuvati to sada sa onom starom ideologijom. Već su zaigrali na drugu kartu, na kartu nacionalnu.

A ovdje na ovim prostorima gdje je mješano stanovništvo uvijek igrati na tu kartu i to je opasno. Nije opasno po te ljude, već je opasno po stanovništvo. U drugom svjetskom ratu od svih stradalih i poginulih, preko 80 procenata je poginulih ljudi u sukobu između ustaša, četnika, domobrana i svih ostalih, dakle ovih domaćih razni tih grupacija, nacionalnih, dok Njemci i Italijani su jako, jako malo ovdje ubili ljudi.

Tako da je za rat uvijek kriv onaj, ko ima moć. A to je onaj ko ima vojsku, ko ima armiju, svoje najjače. Pošto je se Slobodan Milošević raznim smicalicama, na razne načine, domogao svog oružja i arsenala one bivše JNA, normalno da je on bio najagresivniji, najjači, a naj kako da kažem najumjereniji su bili, recimo Alija Izetbegović zato što su bili recimo ovdje najslabiji. Što je Alija Izetbegović sve više jačo i svoju moć i svoj uticaj kroz položaj, on i njegova stranka su postali sve u zemlji.

Dakle, uzrok onaj ko je najveći krivac, najveći krivac je onaj koji ima najveću količinu oružja, a to je Slobodan Milošević. On je započeo rat, ali ja sam te ideje da je recimo kojim slučajem i Franjo Tuđman bio u toj situaciji u kojoj je Milošević da bi on započeo rat, ili da je Alija isto bio u toj situaciji da bi on započeo. Dakle, ja ne pravim razliku između njih trojice. Za mene su njih trojica jednako krivi, samo što njih trojica nisu bili u jednakoj situaciji.

Mediji su ljude okrenuli. Jer, obično ovde ljudi kažu ono što vidiš preko televizije to je istina. Ljudi nisu znali mnoge stvari. Ono što se kaže mora se znati slušati, ili čitat ono što piše između redova, a ne samo ono što ti se prikaže, ili što se napiše. Ljudi nemaju taj mentalni sklop da neke stvari vežu, da tražu uzroke, da tražu

posljedice. Već imaju samo informaciju i kad ga tom informacijom iz dana u dan truješ, kao na primjer, Srbi i srpski mediji su uvijek iz početka pokazivali neka stratišta iz drugog svjetskog rat oni nisu govorili ovo su uradili NDH ona ustaška Pavelića, već su uvijek namjerno govorili ovo su uradili Hrvati. Govorili su vidite šta Hrvati rade Srbima. Onda su neki ljudi počeli da se boje i plaše tih Hrvata.

Ima i jedna skupina ljudi koja se zahvaljujući ratu i strašno obogatila. To je uvijek tako. To je posljedica svakog rata. Rat je u stvari, rat je uvijek bio jedna takozvana tempirana situacija i vlasti i bezvlašća. A to bezvlašće, to nije bilo nekontrolisano bezvlašće, to je bilo kontrolisano bezvlašće. Recimo u Sarajevu je bilo ulje, 30, 40 maraka, šećer je bio 40 maraka.

I normalno to ulje i taj šećer što je ulazilo u grad, to je moglo samo preko nekih ljudi koji su bili u kontaktu sa nekim ljudima u vlasti. Ovi su dobivali novac, valjda neki profit, neku zarada i tako. Dakle to se sve radilo, to su kriminalci radili u saradnji i sa odobrenjem oni moćnika iz...??..

Kad bi se ja pito sigurno ne bi bilo rata, a ovi ljudi ne znaju da razmišljaju na pravi način, nemaju taj mentalni spoj. Šta će se dogoditi, na koji će se način to sve niko nije ovdje, ali zadovoljan sam što su ovdje predstavnici međunarodne zajednice, ovdje je i SFOR. Dok su oni ovdje nema sigurno rata.

Ljudi bi mogli ponovo živjeti u miru kao prije, zašto da ne, ali ne sad.

Prvo što bi trebalo da oni ljudi koji trebaju da odu u Hag, da odu u Hag, to je obavezno. Onda bi trebali ovi ljudi koji su sada na vlasti oni trebaju da odu sa vlasti, nacionalne stranke, sve. E, onda neka dođe na vlast neka ideja šta ja znam, neki socijal demokrati, liberali ili bilo koja ideja samo da nije nacionalna ideja, jer nacionalna ideja je ovdje uvijek gubila. Uvijek je ona bila izvor sukoba, mržnje, nepovjerenja i svega.

I sada kada bi ponovo počeo rat, ne znam da li bi radio nešto drugačije. Jer ja sam bio u toj situaciji da mi je majka već 92. godine bila jako slaba, bolesna. Ali, da nisam imo tu situaciju i da su u mene roditelji želili da izađu ja bi izišo iz Sarajeva i ne samo iz Sarajeva već bi izišo iz čitavog prostora one bivše Jugoslavije, negdje bi otišo. Ja sam uvijek reko da sam izgubio majku zbog rata, iako je imala rak.

Ja uvijek sebi kažem, možda bi živila još koju godinu da sam joj mogo kupiti sve lijekove koje je trebalo, a nije bilo kupiti lijekova. Da sam joj mogo kupiti jabuke, limuna, voća, povrća, vitamina. Da sam je mogo izvesti negdje u šetnju, u park, malo da odemo na Igman, na Jahorinu, na Trebević, i da sam je mogo odvesti u neko odmaralište ili lječilište.

Što se tiče nacionalnog identiteta, on nije važan za mene. Ja uvijek kažem ono što jesam, i imenom i prezimenom, i nacijom i vjerom. Međutim, nije mi to važno. Ja sam uvijek djelio ljude na one dvije osnovne skupine. Postoje dobronamjerni ljudi i postoje zlonamjerni ljudi. Postoje ljudi koji učine nekome dobro iz zadovoljstva

svog ličnog, zato što drago im je da nekome šta učine, da nekome mogu šta pomoć, a opet postoje zlonamjerni ljudi koji uživaju u tome da ti učine neko zlo. Ja recimo kad me neko pita, ja mu kažem šta sam, ne mogu lagat. Ili kad izvadim osobnu kartu, ličnu, evo vidi se ko sam, šta sam imenom prezimenom, odakle sam i tako dalje. Međutim nisam sa tim opterećen.

Ja imam ona svatanja koja imaju recimo većina Amerikanaca. Svi su Amerikanci. Ali, ima i crnaca i bjelaca i mješanih, ima i katolika i pravoslavaca i protestanata i Muslimana i sekta hiljadu, al su svi Amerikanci, e tako i ja isto. Tako i ja isto nisam opterećen s tim, ja neki veliki Hrvat, ja veliki katolik nisam. Ja isto vjerujem da ima neka sila, ali ne idem u crkvu svake sedmice, niti me to interesuje, niti imam takvu ideju.

Čitava organizacija mog života nastojim da je ista ko u Sarajevu. Iako ne može bit ista, jer su drugačije okolnosti, drugačija je situacija, drugačiji su ljudi.

Znate, obično ovde su ljudi neki veliki i katolici i Hrvati baš oni ljudi koji su u principu najmanje Hrvati, najmanje katolici, znate. Ljudi koji su se napljačkali, koji su se domogli nekog kapitala.

Jer sad je ovo sistem u kojem se može sve kupit, i diploma i škola, i radno mjesto, i možeš izigrati i zakon da niko ne odgovara. Jednostavno baš ti takvi ljudi oni su stalno u crkvama, oni su veliki Hrvati, od njih se ne može živit, oni su baš fol, oni štite ko neke nacionalne hrvatske interese, a to ne postoji. Ne postoji zaštita hrvatskog nacionalnog interesa, ne postoji zaštita muslimanskog nacionalnog interesa, jer svaki čovjek, svako živo biće ima apsolutno iste interese.

Nemam ja neke unikatne u recimo, odnosu na Vas. I vi imate interes da imate slobodu kretanja, da imate slobodu pisanja, govora, da imate dobar standard, da ste oženjeni, da živite normalnim životom. Dakle, taj interes koji imam ja, imate i Vi.

Po meni religija nije važan dio identiteta čovjeka, za mene nije. Međutim, ja sam čovjek koji ima takve stavove, malo slobodnije, liberalne stavove. Ako je nekom čovjeku to važno, nemam ništa protiv toga. Međutim, najgore je to, to "selam" ti neki ljudi, ti jednostavno nameću kao svoju ideju. I to nameću kao nekakav opći princip življenja u čitavoj toj nekoj sredini. Dakle, on svoju ideju nameće svakom građaninu da i on treba tako ili mora tako.

Ljudi sada praktikuju svoju religiju mnogo više nego prije rata. Sve tri strane. Obično ljudi ne žele da dolaze u sukob. Ti kad vidiš da ide čitavo selo, onda ideš i ti, razumiješ. Jer ako ostaneš ti, selo će onda reći što ti ne ideš. Imaćeš nekih prigovora. Ja sam recimo jedan od onih koji se i dalje tome suprostavljam. Neću da idem u crkvu jer nisam išo u crkvu ni prije.

Rat je isključivo kao svaki drugi rat, bio zbog održanja vlasti jedne skupine ljudi. Ta skupina ljudi, na veliku žalost svih ovih ovdje, našla je najbolji mogući modus pomoću kojeg ostati na vlasti, a to je rat. Dakle rat nije izbio zbog različitih religija, različitih vjera, već je izbio zbog jedne skupine ljudi koja je želila ostati na

vlasti i oni su odabrali samo ovaj način na koji će ostati na vlasti. Njih se, Slobodana Miloševića, Izetbegovića, Tudžmana, njih se ne tiče da li ih je izginulo sto hiljada, dvjesto hiljada, koliko je sakatih.

Pa, ekonomska situacija je loša. Tako je i u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj i u Srbiji. Jer mi smo između sebe povezani, mi ekonomski ne možemo drugačije opstati, znači već moramo i dalje saradivati. Stvar je u tome je što je se jedna mala skupina ljudi domogla i vlasti i novca, i svega onoga što je nekada bilo privremena imovina. Ta skupina ljudi koja je na lopovski način došla do velikog kapitala isto je i na lopovski način se domogla, i to vrlo jeftino, fabrika i tvornica i svega ostalog.

Politička situacija je ista kao i ekonomska, jer je sve to vezano i ekonomija i politika. Ja sam u principu čovjek apolitičan i ne volim se u politiku mješati. Ali, stvar je u tome, što ja imam i svoj stav i svoje razmišljanje, ali ne učestvujem na bilo koji način. Općenito za mene, političari su ljudi koji su na neki način malo, malo psihopatske ličnosti, sama želja da se vlada, to je nešto psihopatski meni. Prije rata je obično bila ta ekonomska strana za ljude problem, ostalo nije bilo neki problem. Jer, recimo u onom sistemu je bio veoma jak taj sistem, vojska i policija. Ona je sve to pokrivala, tako da nije ni moglo doći do neki većih ekscesa ako hoćeš da napraviš. Tako da se ljudi nisu opterećivali svim drugim marginalnim stvarima, već su samo gledali sebe i svoj interes, svoje zanimanje, svoj posao. Međutim, samo da vam ovo još kažem. Kod nas ljudi koji se bave politikom, oni samo tu funkciju koju imaju shvataju kao nešto, dakle kao jednu situaciju, gdje oni mogu raditi bukvalno što hoće i onda tako se i ponašaju.

Postoji zakon, postoji ustav, on postoji za obične ljude, obične male ljude, a za njih nema, ne postoji zakon, mogu raditi šta hoće, mogu ić kud hoće, mogu uzimati pare koliko hoće i niko ne odgovara. Važno je njima da oni imaju u svojim rukama medije, vojsku, policiju, sve svoje i onda sve ide. To je tako ovdje. Dakle vlada jedan opšti haos. U stvari nije to pravi haos, anarhija, već je to haos koji oni namjerno proizvode, jer im on i odgovara, odgovara njima takvo stanje. Njima ne odgovara stanje reda, njima ne odgovara da, recimo, sad dođe finansijski inspektor nekome tamo i da ga upita za svaku marku odakle mu, gdje je zaradio, kako je zaradio.

Ja kad bi imo izbor, ja ne bi ni staru Jugoslaviju. Mislim ja bi najradije u Evropsku uniju, pa da ukinemo sve granice. To bi bilo idealno. A to će vjerovatno i biti jednog dana, samo kada. Onda da sa jednom osobnom kartom mogu otići slobodno u Švedsku, Španiju, Italiju, isto ko sad što mogu otići u Mostar.

Moje nade i želje za Bosnu i Hercegovinu su da ljudi koji su krivi za ovo da odgovaraju, svi ljudi, mislim bez obzira koje nacije. I onda da se vrate svi ljudi tamo gdje su nekada živjeli, s tim da im se vrate ona radna mjesta i ono što im pripada, to bi bila moja želja.

Samo u bajkama postoji zlatna ribica koja ispunjava želje.

Ima jedna osnova univerzalna poruka, a to je da je čovjek samim svojim rođenjem slobodno biće i ono kao takvo treba da živi. Dakle svaki čovjek ima pravo da sam kreira svoj život kako on hoće, svakako ovaj uvijek mora imati u glavi onu ideju, sve što ne želim da drugi učini meni, nemoj ni ti drugome, dakle da se između sebe svi ljudi cijene i poštuju bez obzira na naciju, vjeroispovjest, boju kože, etničku pripadnost, političku pripadnost i bilo kakvu drugu. Čovjek je slobodno biće i mi smo možda jedina razumna civilizacija u čitavom univerzumu, u čitavom kosmosu i ludo je da se između sebe ubijamo i tako. Trebali bismo se okrenuti nauci, ekonomiji, kulturi, sportu, zabavi, ljubavi i svemu. Eto poruke.

<< Nazad